

Večernik

Leto VI (XIII.), šte. 11

Maribor, petek 15. januarja 1932

»JUTRA«

Zha: a razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16, ur
Račun pri pošnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Vetla mesečno preleman v upravi ali po pošli 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zasedanje Narodne skupščine

DR. KOSTA KUMANUDI PREDSEDNIK, KARLO KOVAČEVIĆ PRVI, AVDO HASANBEGOVIĆ DRUGI PODPREDSEDNIK.

BEOGRAD, 15. januarja. Po skoraj enomesečnem premoru se je danes dopoldne zopet sestala narodna skupščina, da se konstituira. Za sejo je bilo v Beogradu zelo veliko zanimanje; galerija, diplomatska in novinarska loža so bile polne. V novinarski loži je bilo tudi veliko poročevalcev tujih listov.

Pred sejo skupščine je bila ob 9. uri plenarna seja poslanskega kluba, na kateri se je sestavila lista za volitev skupščinskih funkcionarjev. Seja skupščine se je pričela točno ob 10.30 ob prisotnosti vseh poslancev in ministrov. Po odobritvi zapisnika zadnje seje je predsednik verifikacijskega odbora in začasni predsednik skupščine Milan Simonović prečital kraljev ukaz o imenovanju nove živkovičeve vlade. Ukaz so poslanci poslušali stoje in priredili kralju navdušene ovacije.

Nato so se raznim poslancem rešile prošnje za bolezenski dopust in prošnje

za razrešitev od županskih funkcij. Nadalje je predsednik prečital tudi dopis finančnega ministra, v katerem se skupščina naproša, da razsodi, če more poslanec Rubić še nadalje ostati upravni svetnik privilegirane tovarne za sladkor. Po kratki debati je bilo sklenjeno, da se zadeva predloži verifikacijskemu odboru.

Sledila je najvažnejša točka dnevnega reda, volitev skupščinskega predsedstva, in sicer tajno in po listkih, kakor določa poslovni red. V imenu kandidacijskega kluba je poslanec Radulović predložil to-le listo: predsednik skupščine dr. Kosta Kumanudi, prvi podpredsednik Karlo Kovačević, drugi podpredsednik Avdo Hasanbegović, tajniki pa poslanci dr. Dragan Jevremović, Dragiša Stanojević, Milan Mrovlje in Ante Kovač. Pri glasovanju, ki je temu predlogu sledilo, je bila lista soglasno sprejeta. Seja se ob zaključku lista še nadaljuje.

Posledice črtanja dolgov

NEMCIJA BI BILA NA BOLJSEM KAKOR VSE DRUGE VELESILE.

LONDON, 15. januarja. Sir Walter Layton, član posvetovalnega gospodarskega odbora Društva narodov, je včeraj izjavil o sedanjem finančnem položaju, da je izredno težak in nevaren. Nemško stališče, da naj se kratkoma črtajo vsi vojni dolgovi, je neekonomično. Tudi če se ti dolgovi črtajo, jih bo nekdo vendar moral plačati. Plačala jih bo Velika Britanija, kajti njej bi ostalo še vedno 16 milijard funtov notranjih vojnih dolgov. V tem primeru bi ostalo Nemčiji samo 500 milijonov funtov notranjih dolgov, ali 8 funtov na osebo, Franciji 1.3 mi-

lijarde funtov ali 56 na osebo. Zedinjenim državam 3.2 milijarde funtov ali 27 na osebo, dočim bi odpadlo na vsakega državljana Velike Britanije 150 funtov.

Po vsem tem je dovolj jasno, da mora tudi Nemčija nekaj plačati. Plačevalni načrt se mora pač urediti tako, da se bo kriza prebrodila in se bodo terjatve odgodile, ne pa docela črtale. Glavno je torej, da se najde sporazum, ki bo omogočil rekonstrukcijo gospodarstva, ker Anglija ne more več celo leto čakati.

Misija dr. Bethlena v Rimu

ZANIMIVE DUNAJSKE INFORMACIJE. — ROMUNSKI LISTI KRITIZIRAJO ZUNANJO POLITIKO.

DUNAJ, 15. januarja. V tukajšnjih političnih krogih zatrjujejo, da potovanje bivšega madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena v Italijo ni povsem zasebnega značaja, kakor bi Madžarska to rada naslikala zunanjemu svetu. Grof Bethlen, ki se je nedavno sestal z romunskim kraljem Karlom v Temišvaru, potuje v Rim v posebni misiji, ki stremlji za trdnješo gospodarsko in najbrže tudi politično zvezo med Madžarsko, Romunijo in Italijo in je v neposredni zvezi tudi z obiskom romunskega finančnega ministra Argetoianu pri Mussoliniju, Grandiju in kralju Viktorju Emanuelu.

Vse kaže, da se na srednjem vzhodu Evrope pripravlja neka politična pre-

orientacija. Drugi pa zatrjujejo, da se bo v Rimu govorilo tudi o vprašanih podnavske konfederacije.

BUKAREŠTA, 15. januarja. Nekateri tukajšnji listi ostro napadajo skrivnostna pota vladine zunanje politike in zahtevajo pojasnila. Po njihovem mnenju se Romunija, dokler je članica Male antante, ne more na svojo roko pogajati z Italijo in Madžarsko.

BOMBNI ATENTAT ANTIFAŠISTOV
MARSEILLE, 15. januarja. V neko krčmo v bližini mesta je bila snoči vržena bomba, ki je tri osebe težko ranila in napravila v hiši precej škode. Domnevajo, da gre za antifašistični atentat. Policija je prišla dva Italijana.

Če preko reparacij in dolgov, toda vprašanje se mora temeljito premisliti in pripraviti, ali vedno tudi v sporazum s Francijo. Njeni razlogi, da se Nemčija ne sme kar enostavno odvezati od vseh obveznosti napram Evropi, so globoko utemeljeni in upravičeni ne le v gospodarsko temveč tudi v etičnih razlogih. Italija pa, ki je sama proglasila »il sacro siamo« za vodilno načelo svoje politike, je najmanj upravičena obtoževati druge.

HEIMWEHR ZA DIKTATURO.

INOMOST, 15. januarja. V zadnjem času je opazati, da Heimwehr čedalje odločnejše zahteva uvedbo diktature v Avstriji. V zvezi s tem piše tukajšnje glasilo krščanskih socialcev, da je tudi njihova stranka za odpravo parlamentarizma, zahteva pa, da se v vlado diktature pokliče tudi prelat dr. Seipel.

RAZVOJ LVOVA IN KRAKOVA.

VARŠAVA, 15. januarja. Po novih podatkih ljudskega štetja ima Lvov sedaj 315.000 prebivalcev, od tega 207.000 Poljakov. Mesto je od leta 1921. narastlo za 51%. Po istih podatkih je Krakov, drugo središče nekdanje avstrijske Galicije, napredoval za 28% in ima sedaj 225.000 prebivalcev.

EPIDEMIJA GRIPE V LONDONU.

LONDON, 15. januarja. Pretekli teden je v Londonu obolelo 413 oseb na gripi. Epidemija se še vedno širi.

NEMCI IZNAŠLI NOVO PUŠKO?

LONDON, 15. januarja. »Daily Telegraph« poroča, da so nemški tehnik iznašli novo brzostrelna vojaško puško s tako močnimi projektili, da prebijejo tudi 3 cm debelo jekleno ploščo. Če je vest resnična, potem izgube tanki svojo vrednost in tudi jeklene čelade bodo brez pomena. Vest je vzbudila v angleških vojaških krogih veliko vznemirjenje.

POMLAD V NEWYORKU.

NEW-YORK, 15. januarja. V Newyor-ku in okolici je nastalo izredno toplo vreme, kakršnega v januarju še ne pojmljio. Temperatura se je dvignila na + 19 stopinj, dočim je navadno znašala povprečno — 1 stopinjo. Ob morski obali je še bolj toplo, tako da je že drevje pričelo zeleneti. Vremenoslovci zatrjujejo, da bo še dolgo ostalo tako toplo spomladansko vreme.

Ljudsko štetje na Poljskem.

Kakor poročajo iz Varšave, so v glavnem že znani rezultati ljudskega štetja, ki izkazujejo, da je število prebivalstva na Poljskem v zadnjih desetih letih naraslo za okroglo štiri milijone, tako da šteje poljska republika danes 34 milijonov prebivalcev.

Angleški častniki in nemške sablje.

Angleški listi v zadnjem času zelo agitirajo za kupovanje domačih proizvodov angleške industrije in obrti. V zvezi s tem poroča »Daily Express«, da njegova blaga ne favorizirajo samo v zasebnih obratih, ustanovah in družbah, ampak tudi v angleški — vojski. Tako nosi 10.000 angleških častnikov nemške sablje.

Dvanajst milijonov ljudi pomrlo od lakote.

Nek angleški list je objavil te dni stransko statistiko, po kateri je samo v poslednjih štirih letih umrlo na Kitajskem 12 milijonov ljudi od lakote, torej toliko, kolikor je padlo vojakov na vseh frontah v svetovni vojni ali skoraj toliko, kolikor ima naša država prebivalcev.

VREME.

Današnja vremenska napoved (opoldne): Nobene bistvene spremembe sedanjega po nižavah meglenega in mrzlega, na višavah pa vedrega in toplega vremena.

Musolinijev dvojni obraz

Že več ko leto dni se vsa fašistična Italija z Mussolinijem in njegovim časopisem na čelu trudi, da bi se svetu pokazala kot glavna pobornica miru in odstranitve vseh vzrokov, t. j. pehajo današnji svet v čedalje večji kaos. Prav v dobrem spominu nam je še italijanski predlog za popolno razorožitev, ki je o priliki lanskega prvega zasedanja Zveze narodov v Ženevi vzbudil izredno senzacijo. Te dni pa prihajajo iz Italije zopet novi slični glasovi, nanašajoči se na nemške reparacije in zavezniške vojne dolge. Zadoneli so iz stolpcev znanega lista »Il Popolo d'Italia«, in v poučenih krogih zatrjujejo, da izvirajo izpod peresa samega duceja.

»Popolo d'Italia« pravi v svojem zadnjem članku, da mora enkrat za vselej biti konec vsakega plačevanja reparacij, pa tudi francoskih groženj z novo zasedbo Porurja. Italija se takih akcij ne bi nikoli več in pod nobenim pogojem udeleževala. Iz sedanjega gospodarskega kaosa je en sam izhod: črtati se morajo vse reparacije, vsi medsebojni dolgovi in terjatve evropskih držav. Tako spravljena in zedinjena Evropa pa mora potem v strunjeni fronti pritisniti na Ameriko, ki že iz moralnega razloga ne bo več mogla predstavljati edinega vojnega dobičkarja na svetu in igrati vloge odcarja Shillocka, ki je terjal od svojega upnika celo kos mesa z njegovega lastnega telesa. Če se to ne zgodi in se bo sedanje stanje nadaljevalo, bo gospodarska struktura Evrope zdrknila v neizbežni prepad in doživela banekrot in vse-spolni kaos.

Tako ostro in brezobzirno kakor »Popolo d'Italia« v tem Mussolinijevem članku, ni o najvažnejših sedanjih mednarodnih gospodarskih vprašanih spregovoril še nihče. Priznati pa moramo volens volens, da je jedro tega naziranja in predloga zdravo, ali bi vsaj bilo, če ne bi bil prišel iz tiste Italije, ki vedno drugače dela kakor govori, in če se za vsem ne bi skrivali drugi, čisto sebični in zahrbitni nameni. Kajti naravnost naivno bi bilo misliti, da bi fašistična Italija tako govorila tudi tedaj, če ne bi bila Nemčija plačevala reparacij in Francija glavna upnica. Že vsa leta po svetovni vojni, posebnno še po zmagi fašizma, se Italija na vse mogoče načine trudi, da bi prikazala Francijo kot glavno povzročevalko vsega zla in bi zato nahujskala proti tej premagane državi in ostale desperade.

Do tega edino pravičnega pojmovanja italijanskih namenov so, začuda, prišli tudi angleški listi, ki odgovarjajo Mussoliniju, da sicer priznavajo stvarno pravilnost njegovih pobud, da pa bo preteklo še precej časa, preden se bodo mogli rešiti evropski problemi na tako radikalen način. Če pa se ta teza zagovarja in skuša uresničiti v nasprotju s Francijo, po-

Bedni prosijo: Pomagajte!

PONOVNI APEL MESTNEGA NAČELSTVA NA MEŠČANSTVO, NAJ ČLOVEKOLJUBNO PODPIRA POMOŽNO AKCIJO.

Nekateri meščani so že prispevali pomožni akciji tudi v naturalijah, vendar dosedanja prispevki za kritje velikih potreb siromašnih slojev ne zadostujejo. Pomožna akcija potrebuje zlasti obleke, perila in obutve za odrasle in otroke. Mnoge družine imajo obnošene obleke, perilo in obutve, ki jih ne uporabljajo več, ki pa so še v porabnem stanju in bi siromašnim ljudem, posebno pa malim otrokom, ki prezebavajo v nezadostnih oblačilih, izbornu služile.

Vodstvo pomožne akcije se radi tega obrača na socialno čuteče meščanstvo s prošnjo, naj pripravi navedene in podobne predmete do prihodnjega tedna, ko bo mestni tovarni avto s sodelovanjem

skavtov po ulicah klical na pomoč in pobiral, kar bodo darovala dobra srca. Dan pobiranja bo pravočasno objavljen. Po možnosti naj se daruje čela oziroma zakrpana obleka, perilo, obutve itd., da se s tem pomožni akciji olajša delo in prihranijo izdatki, pa tudi radi tega, da se bodo predmeti lahko takoj uporabili.

Opozarjamo pri tej priliki meščanstvo, naj raznim osebam, ki hodijo okoli in prosijo podpore in v mnogih primerih zlorabljajo dobrosočnost ljudi, ničesar ne daje, ampak naj vsak dar v denarju ali v blagu izroči samo legitimiranim nabiralcem oziroma direktno daje na razpolago Pomožni akciji, ki deli podpore le takim osebam, ki so zares potrebne.

Nov grob.

V Kettejevi ulici 3 v Studencih je umrl danes zjutraj 57letni upokojeni strojevodja državnih železnic g. Fran Šušteršič. Pogreb bo v nedeljo popoldne na studenškem pokopališču.

Nočna lekarniška služba.

Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Albanežjeva lekarna »Pri sv. Antonu« na Frankopanovi cesti.

Ljudska univerza v Mariboru.

Ponovno opozarjamo na zanimivo predavanje »Svetovna gospodarska kriza in Jugoslavija«, katero bo imel drevi ob 8. uri odlični poznavalec domačega gospodarstva g. dr. Vekoslav Kukovec, minister v pok. v Mariboru.

Ribji trg.

Na današnjem ribjem trgu, ki je bil slabo založen, so prodajali sardelice po 14, morske jegulje pa po 18 Din za kilogram.

Trafike in drobiž.

Odbor »Združenja trafikantov« nas prosi za objavo: Po členu 6. zakona o kovanju srebrnega denarja ni od 1. decembra 1931 dalje nihče dolžan sprejemati za plačilo kovanega drobiža po 10 in 5 par. Vsakdo pa lahko izmenja ta drobiž pri davčni upravi do konca novembra 1932. Radi tega obvešča odbor »Združenja trafikantov«, da trafike odsej ne bodo več sprejemale kovanega drobiža po 10 in 5 par.

Iz policijske kronike.

V pretekli noči je policija aretirala Viktorja Č., brezposelnega mizarskega pomočnika, ki ga že dolgo zasledujejo detektivi radi raznih tatvin, ki jih ima na vesti. Stražnik je aretiral tudi mlado blodnico Marto L., ki je vinjena razgrajala po ulicah. Rinčiča P., stanujoča v Maistrovi ulici pa je prijavila na policijo, da jo je včeraj popoldne v Kopališki ulici volčji pes ugriznil v nogo. Deklica je morala iskati pomoči v Zdravstvenem domu. V neki gostilni v Dravski ulici so se snoči zbrali krošnjari Marjan P., trgovski potnik Ivan G. in invalid Ivan Š. Nekaj časa so igrali karte, nazadnje se pa spopadli. Poklicani stražnik je odvedel vse tri na policijo.

Sleparski agent.

Pri posestniku Heleni L. v Novi vasi se je oglasil včeraj neki potnik in jo pregovoril, češ, da je zastopnik ljubljanske tvrdke Razberger, da mu je izročila več starih gramofonskih plošč, da jih zamenja za nove. Dala mu je obenem tudi zahtevano doplačilo za nove plošče. Isti potnik se je oglasil tudi še drugod. Med tem so na policiji ugotovili, da je ta čisto navaden slepar, ki ga oblasti že delj časa zasledujejo.

Nesrečen sunek.

Pod tem naslovom smo včeraj prinesli vest, da je sunil na državni cesti v Bresternici delavec Janez T. v prepiru vojaka Leopolda Ačka, tako da je ta padel in si pretresel možgane. Kakor pa smo zvedeli, ta vest ni točna. Ačko, ki je na dopustu, se je v sredo zvečer s svojim bratom vračal domov in je, hoteč se izogniti nekemu avtomobilu, nesrečno padel, in se je lahko poškodoval na glavi.

Krožek upokojenega učiteljstva v Mariboru

si je na prvem letošnjem sestanku izbral namesto umrlega Antona Porekarja za vodjo g. Srečka Majcena. Sestanka se je udeležilo 26 upokojenih učiteljev. Ob tej priliki so udeleženci zbrali v spomin pokojnemu tovarišu Porekarju znesek 200 Din in ga poklonili za Porekarjev temeljni kamen »Učiteljskemu domu v Mariboru«.

Sobota

Noč na severnem tečaju
VELIKA KAVARNA

Planinski večer v Mariboru.

Planinsko društvo je prirejalo skozi 11 let stalno planinske pleske, ki so imeli namen družabno zblíževati planince in zbirati denarna sredstva za društvo. Sprito težkih časov je društvo prvotno mislilo opustiti v letošnjem predpustu vsako prireditev. Na vsestransko željo planincev pa se je odbor končno odločil vendarle prirediti zopet običajni planinski večer. Ribniška koča je sicer prišla pod streho, vendar pa nima društvo več nikakih sredstev za nadaljevanje zgradbe, in je naravnost navezano na dohodke od vseh strani, ako naj koča kdaj služi svojemu namenu. Znano je, da planinske koče niso namenjene bogatim, ampak so po svojem ustroju zatočišče zlasti za socialno šibkejšo, ki iščejo v planinah oddiha. Zato bo kakor običajno na 1. februarja planinski večer, čisti dobiček pa je namenjen za zgradbo Ribniške koče in za pomožno akcijo mestne občine, da s tem planinci dokažejo, da jim je na srcu tudi gorje, ki je doletelo one sloje, ki so sedaj navezani na javno podporo.

Vsako torej, ki pride na to prireditev, se bo na eni strani pozabaval par ur v krogu planincev, na drugi strani pa bo lahko s tem tudi prispeval k pomožni akciji. Pač pa bo društvo času primerno opustilo vsak neresen in prešeren spored.

Zagrebski hišni gospodarji razbili najemninsko anketo.

Včeraj popoldne je sklicala zagrebska banska uprava anketo o vprašanju znižanja najemnin, na katero je povabila zastopnike hišnih posestnikov, najemnikov, mestne občine in raznih drugih korporacij. Že spočetka pa so hišni gospodarji nastopili tako arogantno, da se je zborovanje razbilo brez vsakega rezultata. Banska uprava je sedaj sklicala za ponedeljek drugo anketo. Če hišni posestniki ne bodo hoteli sodelovati, bo sama sestavila predlog za ureditev najemnin in ga poslala ministrstvu za socialno skrbstvo v odobrenje.

Letošnje prireditve Ljubljanskega velesejma.

Ljubljanski velesejem priredi letos: XII. mednarodni vzorčni velesejem od 4. do 13. junija, in jesensko razstavo »Ljubljana v jeseni« od 3. do 12. septembra. Našo industrijo, obrt in trgovino opozarjamo že zdaj na te prireditve, ki vrše važno misijo na korist našega celokupnega gospodarstva in vsega našega naroda.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 16. januarja ob 20. uri »Škorpion«. Premijera.

Nedelja, 17. januarja ob 15. uri »Lutka«. — Ob 20. uri »Viktorija in njen huzar«.

Jutrišnja dramska premijera bo predstavila mariborskemu občinstvu vsebinsko nad vse zanimivo in originalno delo hrvatske sodobne dramske književnosti. To je »Škorpion«, eno izmed najznačilnejših del Josipa Kulundžića, ki zavzema med novejšimi srbohrvatskimi dramatikami odlično mesto. »Škorpion« je izrazita groteska ter jo kot tako lahko stilizirano pripravljajo z mariborskim ansamblom režiser H. Tomašič. Nastopijo: dame Šturm-Menartova (kot gost), Kraljeva, Savinova, Zakrajškova, Gorinškova, Starčeva in gg. Skrbinek, Blaž, Gorinšek, Nakrst, Tovornik, Furjan.

Sokolstvo

Občni zbor Sokola Maribor I.

Jutri ob 20. uri bo redni občni zbor Sokolskega društva Maribor I. v telovadnici inž. podof. šole kralja Petra I. (kadetnica). Vabljeni so vsi Sokoli in prijatelji Sokolstva.

Gostovanje dram. odseka Sokola I.

V dvorani br. Renčlja v Pobrežju gostuje v nedeljo 24. t. m. dramski odsek Sokola I. Uprizoril bo velezabavno Dobroviškovo veseligrs s petjem »Rodo-ljub iz Amerike«.

Lutkovni oder Sokola Maribor I.

V nedeljo 17. t. m. ne bo v lutkovnem gledališču Sokola I. nobene predstave.

Sokol Sv. Lenart v Slov. gor.

bo imel v soboto ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu občni zbor z običajnim dnevnim redom. Pred tem bo komemoracija za umrlim br. dr. Scheinerjem. Udeležba za vse članstvo strogo obvezna.

Občni zbor Sokola Poljčane

je bil v nedeljo 10. januarja pri Hartnerju. Zbralo se je tam okoli 60 članov obsega spola, ki so poteku z zanimanjem sledili, kar je pokazala tudi živahna debata. Otvoril je zbor pevski odsek Čitalnice, ki v prihodnjem mesecu preide v Sokola, z gromko pesmijo »Hej trubači...«. Za tem so po nagovoru staroste sledila poročila posameznih funkcijonarjev, ki so bila v vsakem pogledu zadovoljiva. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je društvo kmalu po ustanovitvi sklenilo v svrhu gradbenega fonda izdajati zadolžnice po 100 Din za dobo 10 let. Poročilo našteva vse, ki so se hvalevredno odzvali, in spodbuja zlasti one, ki svoje obljube še niso izpolnili. Društvo se je posrečilo dobiti v najem za 10 let Hartnerjevo skladišče, ki se zdaj preureja v sokolsko telovadnico, odnosno dvorano za gledališke in druge sokolske prireditve. Zraven bo tudi letno telovadišče. Sledile so volitve, ki so spoznavno in po načelu pravilne razdelitve dela v glavnem prinesle tele izpremembe: starosta je zdaj tuk. postajena-čelnik Fr. Lovrec, podstarosta šol. upr. Al. Krajnc, načelnik Mesarič, načelnica (ista) Mira Požeg, podnačelnica Cita Hribnik, prosvetar Ivan Kovič, statističar Fr. Heric; drugo pa je ostalo v glavnem pri starem. Zaključno besedo je imel še župni zastopnik br. Dojčinovič, ki nas je opomnil Tyrševega jubilejnega leta in nas bodril, da se nanj čim vestneje pripravimo! — Zdravo! IK.

Iz Studencev

Novo lutkovno gledališče v Studencih otvorilo slovesno jutri v soboto ob 20. uri v Sokolskem domu. Domači Sokol je s tem pokazal, da hoče z lutkovnimi igrami, s tem neizčrpnim zakladom lepote in fantazije, razvedriti tudi mlade in »stare« v Studencih. Z velikimi žrtvami in večmesečnim trudom ustvarjeno delo je vrhlim pobornikom »Gašperčkovega kraljestva« lahko v ponos. Originalne scenerije domačih umetnikov bodo posebnost svoje vrste, smotreno in vestno prirejene igre veselo in resne vsebine pa naj vtisnejo prireditvam pečat resnega stremeljenja lutkarske umetnosti. Dočim je otvoritvena predstava namenjena le odraslim, bo nedeljsko popoldne namenjeno predvsem studenški deci. Želimo, da bi bilo tudi studenško lutkovno gledališče odsev sanj in hrepenenj po bajnih deželah naše mladine.

Iz Ruš

Akcija za pomoč bednim.

Tukaj se je preteklo nedeljo na pobudo delavske strokovne organizacije ustanovil akcijski odbor za pomoč revnim, v katerem so zastopana tukajšnja kulturna, humanitarna in strokovna društva. Najrevnejšim se bo nudila pomoč v živilih in nabiralna akcija, ki se je že pričela, obeta lepe uspehe. Tvornica za dušik je obljubila 10.000 Din, del. strokovna zveza 1500 Din, bralno društvo pa priredi v nedeljo 17. t. m. ob 3. uri popoldne v prid revnim gledališko predstavo »Trije vaški svetniki«. Isto bo storilo tudi sokolsko in prosvetno društvo v najkrajšem času. Pričakujemo, da se bodo udeležili nameravanih prireditev vsi sloji v velikem številu ter tako pripomogli do zaželenega uspeha. Naša pravna dolžnost je, da lajšamo v teh hudih in kritičnih časih življenje onim, ki so res potrebni pomoči.

Iz Prlekije

Uboj mladega godca. Te dni je nastal v Krpcu pri Štrigovi krvav pretep, katerega žrtev je postal mladi viničar in godec Ivan Ivanovič. Ko je Ivanovič zvečer imel vajo s svojimi tovariši, so prišli mimo pijani fantje iz sosednje vasi, udarili v hišo in pričeli razgrajati. Ivanovič jim je zlepa prigovarjal, naj se odstranijo, a ni nič pomagalo. Slednjič je nastal pretep, v katerem je nekdo udaril Ivanoviča s kolom po glavi, da se je nezavesten zgrudil na tla. Fantje ga pa še potem niso pustili na miru. Obdelovali so ga toliko časa z brcami, da je umrl. K sreči je prišla ravno tedaj mimo orožniška patrulja, ki je podivjane fante ukrotila in aretirala. Glavna krivca sta Anton Fric in Franjo Dorf. Vsi aretirani fantje so zdaj v sodnih zaporih v Ljutomeru.

Žrtev alkohola. Kmetica Jožefa Kovačičeva je te dni na povratku iz Ljutomera proti domu v pijanosti padla v neki jarek in utonila. Ker se je nesreča zgodila ponoči, so jo našli šele zjutraj in jo prepeljali v mrtvašnico.

Koledarček »Jadranske straže«.

»Jadranska straža« priporoča svojim članom koledarčke za leto 1932. Dobe se po Din 10.— v društveni pisarni in trgovini g. H. Sax, Graški trg.

Nova očesna bolezen.

»Ali že poznate novo očesno bolezen?«
»Ne; kakšna pa je?«
»Da ne vidiš nikjer nič denarja.«

Zapisega senatorjev in konstituiranje bloka

Poročilo verifikacijskega odbora. — Dr. Stanoje Vukčević predsednik senatorskega kluba.

Včeraj popoldne ob 16.15 je bila tretja seja senata, katero je vodil predsednik verifikacijskega odbora dr. Josip Šilović. S natni tajnik dr. Gmajner je prečital dopis ministra Nikole Preke, s katerim odlašala senatorski mandat in obdržuje le poslanskega, kar je bilo odobreno. Senator dr. Novak je nato podal referat verifikacijskega odbora, katerega je predsednik dal na glasovanje. Bil je soglasno in brez debate sprejet.

S tem so bili vsi mandati verificirani in sledila je zapisega, kateri je poleg nekaterih ministrov prisostvoval tudi ministrski predsednik Peter Živkovič. Senatorji so najprej prisegli ustmeno, nato

pismeno. Ker je bil s tem dnevnim red se je izčrpal, jo je predsednik zaključil in napovedal četrti za danes ob 16. uri popoldne.

Po seji senata je bila plenarna seja senatorskega kluba, na kateri se je konstituiral tako-le: predsednik dr. Stanoje Vukčević, podpredsednika dr. Josip Šilović in dr. Josip Kostrenčič, odborniki pa Kosta Timotijević, Milan Simonović, Dimitrije Hidžanović, dr. Vladimir Ravnihar, dr. Benjamin Šuperina, Šerif Arnavtović, Aleksa Stanišić, dr. Uroš Desnica, Milutin Dragović, dr. Valentin Rožić in dr. Janko Rajar.

Povojna usoda Belorusov

RAZCEPLJENOST NA ŠTIRI DRŽAVE IN TEŽKOČE NARODNEGA IN KULTURNEGA RAZVOJA.

Med vsemi slovanskimi narodi, razen Lužičkih Srbov, so po svetovni vojni doživeli najhujšo usodo pač Belorusi, najmočnejša skupina velike ruske družine. Njihovo ozemlje, ki je bilo poprej vse enotno združeno v carski Rusiji, meri približno 326.000 km², tedaj skoraj 100.000 km² več kakor vsa naša Jugoslavija. Na prostiranem etnografskem ozemlju živi še danes preko 9 milijonov Belorusov.

Po mirovnih pogodbah, sklenjenih ob koncu svetovne vojne, je bilo to ozemlje razdeljeno tako, da pripada danes kar štirim državam. Približno ena tretjina, t. j. 107.000 km², je bila prisojena republik Poljski. Po beloruskih trditvah živi na tem ozemlju okrog 2.850.000 Belorusov, Poljaki sami pa so jih po uradni statistiki našli znatno manj, samo 1.600.000. Nekoliko več kakor tretjina Bele Rusije je pripadla sovjetski Rusiji. Njena površina meri 126.000 km², prebivalcev pa šteje nekaj več ko 5 milijonov. Toda etnografsko belorusko ozemlje v sovjetski Rusiji je v resnici znatno večje. Okrog 86.000 km² si je obdržala Velika Rusija. Na njih živi poleg 775.000 Rusov tudi 2.125.000 Belorusov. Tretji, okrog 7000 km² obsegajoči del s 75.000 Belorusi, je postal sestavni del republike Lotiške, četrti, najmanjši, z le 10.000 dušami, pa republike Litavske. Mimo tega živi približno 1.200.000 Belorusov v Sibiriji, po ostalih delih osrednje ruske Azije in po Veliki Rusiji. V Ameriki jih je najmanj 600.000, po Evropi pa 50.000. Vseh Belorusov je

tedaj na vesoljnem svetu okrog 12.000.000.

Kulturne razmere so bile, zlasti takoj po revoluciji, za beloruski narod najugodnejše v sovjetski Beli Rusiji. Lepim časom možnosti svobodnega narodnega in kulturnega razvoja, seveda »proletarskega«, pa sledi vedno večja centralizacija v duhu velikoruskih teženj. Ista usoda je doletela tudi osnovno šolstvo. Po sovjetskem načrtu bi morala Bela Rusija dobiti lani 558 novih osnovnih šol, dobila pa jih je samo 146. Ker je premalo učiteljev, se na mnogih šolah sploh ne poučuje. Celokupno število osnovnih šol v sovjetski Beli Rusiji znaša danes 5200.

Še mnogo na slabšem so Belorusi v republik Poljski. Za časa nemške, litavske, boljševiške in poljske okupacije je bilo tu porušenih okrog 300 osnovnošolskih zgradb. V šolskem letu 1928-29 je imela vsa beloruska narodna manjšina na Poljskem le 24 popolnih beloruskih osnovnih šol. Utravističnih je bilo 51, na 21. pa se je poučevala beloruščina samo kot predmet. Istočasno je bilo na beloruskem etnografskem ozemlju 2164 osnovnih šol s poljskim učnim jezikom. Popolno kulturno svobodo imajo nasprotno Belorusi v Lotiški. V lotiškem prosvetnem ministrstvu je poseben beloruski posvetovalni odbor. Teh 75.000 Belorusov ima 100 osnovnih šol in 1 državno gimnazijo, nameščeno v Dvinsku. Nekaj utravističnih šol imajo Belorusi naposled tudi v republik Litavski, kjer jih je najmanj; za priznanje ostalih pravic pa se še bore.

Ne govóri v spanju!

Neki trgovec iz severne Francije je z bridkimi izkušnjami moral spoznati resničnost starega pregovora, da je molk zlato. On zatruje zdaj vsakomur, da je govoriti samo srebro, vsaj govoriti v spanju. Vsa njegova nesreča izvira namreč iz njegove slabe navade, da govori v spanju. Na nekem kupčiskem potovanju v Pariz se je bil seznanil z mlado lepo damico, no... in potem sta šla skupaj v hotel. Nič takega. Ampak v spanju je zakričal: »Vendar upam, da mi ne bo ukradla tistih 3000 frankov v moji listnici!« Ko se je prebudil, so se našel samega, njegova denarnica pa je bila z lepo punčko vred izginila. Tekel je na policijo, in ko so mu tam dopovedali, da mu kar take pri tej priči ne bodo mogli pomagati do njegovega denarja, se je strašno razburil in izjavil, da bo izvršil samomor. Da ga obvarujejo obupnega koraka, so ga na policiji pridržali in ga zaprli v celico z drugimi nesrečniki. Ponoči je spet go-

voril v spanju in sicer toliko in tako glasno, da drugi niso mogli spati. Budili so ga, a spet je zaspal in kričal v spanju. Nazadnje so ga pa pošteno pretepli, tako da od bolečin ni mogel več zaspiti.

Povrnivši se domov, je povedal svoji ženi, da mu je denarnico ukradel žepni tat. Ampak je potem spet govoril v spanju in izblebetal svojo tajnost, tako da je njegova žena zvedela vso resnico. Vsa ogorčena ga je zapodila iz hiše in vložila tožbo na ločitev zakona.

Nesrečni spalni govornik se je zdaj zatekel k svojemu očetu, ko pa se je od vseh skrbi in muk zadnjega časa malo odpočil, je že naslednjo noč v spanju izdal svojemu očetu vso zadevo. Oče se je raztogotil in ga tudi vrغل iz hiše, izjavivši, da ga bo razdelil.

Vsa ta tragedija ubogega trgovca je prišla na dan, ko so prijeli tisto mlado damico in je bila radi tatvine 3000 frankov obsojena na dva meseca zapora.

Obini zbor zveze gostilničarskih zadrug

Včeraj dopoldne je imela zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru svoj redni letni občni zbor pri »Orlu«. Zbora so se udeležili številni delegatje gostilničarskih zadrug iz bivše mariborske oblasti. Na zboru je zastopal bansko upravo obrtni nadzornik g. Založnik, mestno občino mariborsko magistratni svetnik g. Rodošek, zbornico TOI tajnik dr. Pretnar, zvezo za tujski promet dr. Gržina, zvezo obrtnih zadrug pa predsednik g. Bureš.

Zborovanje je vodil načelnik zveze gostilničarskih zadrug g. Zemljič, ki je prisrčno pozdravil došle delegate in odlične zastopnike oblasti in v kratkih, jedrnatih obrisih predložil uspešno delovanje zveze v poslovnem letu. Izčrpno poročilo o tem je podal nato zvezin tajnik g. Peteln, iz katerega je razvidno, da

je mariborska zveza gostilničarskih zadrug najmočnejša stanovska organizacija gostilničarjev v dravski banovini, ki šteje 2210 članov. Obrtni nadzornik g. Založnik je obrazložil zborovalcem novi obrtni zakon v kolikor zadeva gostilničarsko obrt.

Na koncu zborovanja je upravni odbor zveze podelil nekaterim svojim članom častne diplome za uspešno delovanje v zadrugah. Častne diplome so prejeli gostilničarji: Grad iz Šmarja pri Jelšah, Gaček iz Kozjega, Kunst iz Žalca, Mahorič iz Ptuj, Punčuh iz Celja, nadalje Postl iz Bistrice, Mulej iz Ruš in Stribar iz Sv. Petra v Savinjski dolini.

Z zborovanja sta bili poslani pozdravni brzojavki ministroma dr. Kramerju in Puclju.

Sport

Podrobnosti o nedeljskih tekmah.

V nedeljo bodo na Pohorju težko pričakovane smučarske tekme. Na Mariborski koči tekma ZSO-SPD, Maratona in ISSK Maribora, na Ruški koči Mariborskega smučarskega kluba in SK Železničarja.

Program je zelo zanimiv, vendar pa prilično kratek, tako bodo ob 11. uri vse tekme končane in se bodo potem lahko izkazali tudi netekmovalci. Na Mariborski koči startajo ob pol 9. uri seniorji. Prevozili bodo razmeroma kratko progo 12 km, ki pa bo na nekaterih mestih prav težavna. Seveda, trase ne sme nihče izdati; na cilju pa bo točen pregled, kako so vozači na progi tekli. Ker bodo morali nekateri med potjo omagali, bo pripravljena okrepevalnica na Ruški koči.

Za seniorji startajo takoj juniorji. Najbrž bodo vmes tudi starejši fantje, pa se je vendar vodstvo odločilo, da bo znašala dolžina te proge samo 6,5 km, tako da bo razlika med enim in drugim razredom. Dame — te bodo morale pa pol ure čakati, zakaj, je tajnost. One bodo imele sicer le kratek sprehod kakih 3,5 km. Razdeljevanje daril bo takoj po končani tekmi na Mariborski koči. Darila prejme vsak zmagovalec, bodisi plaketo, diplomu ali praktično darilo.

S skoraj istim programom bo tekma na Ruški koči, samo da je proga popolnoma drugače trasirana, da se ne bo križala s tekmovalno progo SPD. Razdeljevanje daril pa bo v mariborski kolodvorski restavraciji takoj po prihodu vlaka.

Avtobus za smučarje.

V soboto bosta peljala smučarje v Reko dva avtobusa. Prvi odide točno ob pol 3. uri popoldne. Drugi za one smučar-

je, ki ne morejo ven že v soboto popoldne, pa bodo imeli na razpolago avtobus, ki pelje z Glavnega trga par minut po sedmih zvečer.

Kdo starta v nedeljo?

Pravico imajo vsi člani klubov, vendar se morajo prijaviti najkasneje do sobote jutraj pri Rogliču ali Divjaku. Zamudniki plačajo dvojno takso. Oni, ki bodo tekmovali na Ruški koči, pa naj se javijo v trgovini Stojec.

Tudi letos bo tekmovala vojska. Že ves teden trenirajo vojaki in dijaki na Pohorju. Konkurenca bo ostra in se bodo morali »kanoni« precej boriti, da obdržijo stare šanse napram mladim.

Občinstvo bo, upajmo vsaj, in tako bi se spodobilo, vse »nadlicano«. Brez smučk je kar nerodno hoditi in vrh tega ti napravijo pešči tako neprijetne luknje v snegu, da se jih vsak smučar boji. Ali kljub temu, — tudi taki so dobrodošli! Smuk!

Smučarji!

Smučarski odsek Sokolskega društva Maribor-matica priredi v nedeljo 17. t. m. izlet Klopni vrh—Pesek—Ribniška koča—Ribnica. Zbirališče v soboto zvečer na Klopni vrhu; skupen odhod iz Maribora pa v soboto ob 13.18 do Fale. Udeležite se izleta polnoštevilo! Zdravo!

V nedeljo popoldne kabaretna predstava. Začetek ob 8. uri. Velika kavarna.

POSLANO*)

Na razne govorice, ki krožijo po mestu v zvezi z »epohalno iznajdbo« g. Starčiča, izjavljam, da nisem v nikakoli zvezi z g. Starčičem, še manj da bi ga kaj podpiral.

Franjo Pivka.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo ne odgovarja.

Dedo

»Dolazi Pančevo - pristanišče!«
»Fala!«

Izmotam se in se skobacam na ladjo. V prvi razred. (Ker imam popust — seveda!) Napol bdim, napol dremlem — slišim vse, a vendar sanjam...

Francelj je bil lačen v domovini — Sloveniji. Za kruhom se je napotil po svetu, pa je zašel celo v Banat.

Saj mu je dobro šlo — nekaj časa... potem pa so mu Rusi vzeli zaslužek. In je to Mihajl Nikolajevič našemu Francelju takole razložil: Srbi so nam Rusom dolžni zahvalo za vse tisto, kar smo jim dobrega storili. Vam Slovencem pa niso dolžni ničesar. Pač pa vi njim veliko, ker so vas osvobodili. Taka je ta reč, batuško, harašol!

Tako se torej sirota Francelj s praznim žepom vrača. — In se skobaca iz vlaka na ladjo — kakor jaz — in tudi on napol dremlje, napol bdi... Še pogleda ne, kaj stoji nad vrati — in tako zaide v prvi razred.

Napol dremlje, napol spi, sliši pa vse, kakor jaz.

Zavajen velikan pripoveduje:

»E, kad bi imao sina! Sve bi bilo u redu!«

»Pa imate unučel!« ga zavrne gospa.

»E, da, imam ih! Evo!« privleče fotografijo, iz debele listnice in jo ponosno pokaže.

Čedna deca! Štirje so... Stari oče se zadovoljno smehlja, ker vsi hvalijo njegove vnuke. Pripoveduje, da so sedaj na Dunaju. »Išli su sa mamom malo na špancir...« pravi dedo in se smehlja...

»Pa koliko čete im ostaviti?« vpraša neka manka v kotu...

»Miljun svakomu, ako ne bude manje...« se smehlja dedo in vrže samozavestno desno nogo nad levo (toda tako, da čevlji leži na levem kolenu — to pomeni: »E, bogati smo mi ljudi... e, radili smo, pa smo i zaradili...«)

»Miljun svakomu!« ponovi Francelj zamišljen in pogleda deda nekoliko s strani.

V razredu ugasnejo luči, da pridobe več toka za žaromete — gosta megla je — in led buta ob ladjo...

In Francelj fantazira...

Če bi meni kaj dal — duš nazaj! — še poznalo se mu ne bi...

In potem si predstavlja, kako bi bilo, če bi ga napadel in potem...

da, potem pride ona misel, ki ga ne zapusti več.

Led je...

Kaj, če bi se ladja potapljala, a jaz bi mu rešil življenje!? Skočil bi z njim na kako ledeno ploščo in ga spravil k bregu... In potem bi me nagradil. Koliko bi mi dal? Petdesettisoč — stotisoč — dvestotisoč...? Dvestotisoč!

Takrat — brbri v ladjo in vse se prevrne. In pok nato — in ladja omahuje in tone.

Krik in vik in »O, Bože moj!« deda in klic kapetana:

»Reši se, kdor more!«

Takrat Francelj pokoncu, deda za roko, pa hajd!

S krova skoči na ploščo — dovolj močna je, da nosi dva... Francelj spodrsne, pade v vodo in plava in poriva ploščo z dedom, — samo, da spravi ploščo od ladje — da je ne pogoltne vrtnec... — In posreči se mu! In potem sedi na robu plošče in se med drugimi ploščami poriva k bregu.

Dunav je širok. Morda pet šest kilometrov sta plula — dedo je skoro zmrznil — Francelj se je potil od truda... Misli je venomer »dvestotisoč, dvestotisoč!« in porival in porival...

In posreči se mu...

»E, Bog ti plati, brate!«

»Eto, što si me spasio!« In pomoli Francelju tisočak pod nos.

V Francelju se zruši vse. Dvestotisoč! Dedo pa mu daje le en sam tisočak — in še ta nič več ne velja... Kaj njegovo življenje res ni več vredno?

In hitro odvrne:

»Nemojte, dedo! Nisam vas spasio zbog novca — još znam nešto o hrišćanskoj ljubavi...«

»Oficir« ščipa karte. Pred Franceljom potrka s kleščami po mizi.

»Kartu, gospodine!«

in krepkeje:

»Kartu, gospodine!«

Dedo se smeji: »Nemojte! Probit ću ga ja!« In potem zakliče:

»Beograd, izlaz! Beograd!«

In Francelj plane pokoncu.

Ded se smeji.

Francelj pa vzklikne besno:

»Ne smejte se! Nisem vas rešil zato, da se mi še rogate!«

In sedaj se smejejo vsi...

»Kartu, molim!«

Francelj si mane oči, pogleda vse v krog, si z rokavom obriše znoj s čela in pokaže karto.

»Kako si ti u prvom razredu? Ajd napolje!«

In predno se še pravzave, stoji na krovu.

In dedo se smeji.

Francelj gleda v ledeno ploščo — kako so se razdrobile... vsak val jih lomí...

In nič ne reče več. Samo gleda v led...

»Beograd!«

Sedim v kavarni »Ruski car« in pišem to črtico. Pri sosednji mizi sedi naš dedo. Ravno kar je »dobrim ugovorom« zaradio 200.000 Dinara!... Prej je odprl težko srebrno dozo in ponudil svoji »mušteriji« dobre cigarete.

Sedaj pa je sam. Iz drugega žepa potegne prav navadno leseno tobačnico in kadi Sava...

Pazi! Sedaj odhaja dedo.

Nisem se motil! Napitnine mi dal.

Tam zunaj na vogalu stoji berač. In Francelj obstane pred njim in mu dá dinar...

Spominjajte se CMD

Curren Bell:

Lowoodska sirota

Vse to in dolgi hodnik, kamor so držala vrata spalnic, je spominjalo bolj na cerkev kot na hišo. Prav hvaden in zatohel zrak je polnil stopnišče in hodnik in vzbujal neugodne misli na praznoto in samoto, in bila sem zadovoljna, ko sem prispela v svojo sobico, ki je bila majhna in v navadnem sodobnem slogu opravljena.

Gospodična Fairfax mi je zaželela lahko noč; zaklenila sem duri in se prav lagodno ozrla po sobi. Pogled po spalnici, ki je bila prav lična, je do neke mere izbrisal neugodni vtisk ogromne veže, temnega in prostornega stopnišča in dolgega, mrzlega hodnika. Bilo mi je, kakor bi bila po burnem potovanju prispela končno v varni pristan. Čut hvaležnosti mi je napolnil srce. Pokleknila sem pred posteljo in se zahvalila Tistemu, ki sem mu bila dolžna zahvale; in prosila sem ga pomoči na daljnem potu, prosila moči, da si zaslužim dobroto, ki sem je deležna, še preden sem si jo zaslužila. V moji postelji to noč ni bilo trnja, v samotni sobici ni bilo strahov. Trudna in zadovoljna sem hitro zaspa, in tako globoko sem spala, da sem se prebudila šele ob belem dnevu.

Sobica se mi je zdela še prijaznejša, ko je solnce posvetilo skozi sinje cicaste zastore in sem videla tapcirane stene in s preprogami pokrit pod. Kaka razlika! V Lowoodu prazne deske in umazane stene, tu pa tako razkošje, da se mi je duša razveselila. Vnanost ima velik vpliv na mladino. Bila sem uverjena, da je začela lepša doba mojega življenja, ki je imela poleg trnja in napa tudi nekaj cvetic in ugodja. Vse duševne moči so mi oživele ob taki spremembi okolja, ob polju poenem nad. Duša mi je nekaj pričakovala, a kaj, tega se nisem zavedala: svojega cilja ni mogla doseči ni danes ni jutri, toda vedela je, da tisto ugodje nekoč gotovo doseže.

Vstala sem in se skrbno opravila. Dasi sem imela le preprosto obleko, sem se že po svoji naravi trudila, da bi bila vedno čedno oblečena. Pazila sem na svojo vnanost in mnogo mi je bilo do tega, kako so me drugi sodili. Trudila sem se, da sem bila vselej brezhibno opravljena in da sem ugajala drugim, kolikor sem pač utegnila in kolikor je bilo mogoče, ker nisem bila lepa. Včasih sem obžalovala, da nisem bila zaljša. Včasih sem si želela rdečega lica, ravnega nosu in kot črešnja rdečih ustnic. Želela sem si, da bi bila velika, brhka in somerno razvita. Čutila sem se nesrečno, ker sem bila tako majhna in blede, da sem imela tako neradne in ostre poteze. Toda zakaj, čemu? To bi bilo težko povedati, dasi sem imela povod zato, in povrh tega še logičen, naraven povod. Sicer pa tako strašna tudi nisem bila! Ko sem si počesala gladke lase, oblekla črno obleko, ki se mi je prav lepo podajala, dasi je bila po kvekersko*) skrojena, in si nadela okoli vratu čiste obroke, sem si bila v svesti, da nisem nespodobno opravljena, da se tako lahko pokažem gospe Fairfax in da se tudi nova gojenka ne bo odvrčala z nevoljo od mene. Odprši okno in uverivši se, da zapuščam sobico v lepem redu, sem se napotila v pritličje.

Preko dolgega, z rogoznicami pokritega hodnika in preko polzkih hrastovih stopnic sem prišla v vežo. Tu sem se malo ustavila; gledala sem slike na steni — ena je predstavljala srečo gledajočega moža v oklepu, druga damo z oprazenimi lasmi in biserno ovratnico — bronasto svetilko, visečo s stropa, veliko uro, ki ji je bila kot ebenovina črna prastara omarica čudno izrezljana. Vse se mi je zdelo prav zastavno in znamenito. A tedaj sem bila veličja tako malo vajena!

Vežna vrata so bila napol iz stekla. Bila so odprta in stopila sem čez prag. Bilo je krasno jesensko jutro

24

in solnce je jasno obsevalo porjavelo listje in še vedno zeleno polje. Stopila sem na trato in začela ogledovati pročelje gradu. Imel je tri nadstropja; ni bil baš ogromen, a dovolj velik: gradič odličnega gospoda, ne utrjen grad kakega plemiča. Radi zobčastega nadzidka okoli vrha je bil zelo slikovit. Sivo pročelje se je lepo ujemalo s sivim zaledjem vranega gnezdišča, ki so se mu prebivalci krokotaje zibali na urnih krilih. letali čez trate in vrtove in posedali na velikem travniku, ki ga je ločil od vrta nekaj polomljen plot. Tam je stala vrsta mogočnih starih trnjevih dreves, ki so bila grčava in košata kot hrasti in so hkrati razlagala ime**) gradiča. Dalje naprej so bili griči, ne tako visoki kot bregovi okoli Lowooda, tudi ne tako skalnati in slični zidu, ki je ločil človeka od živega sveta, a vendar mirni in samotni dovolj, da se mi je zdel Thornfield čisto zaprt, česar bi ne bila pričakovala tako blizu živahnega Millcotea. Majhno selo, skrito v senci drevja, se je dvigalo na obronku griča. Cerkev te krajine je stala blizu Thornfielda; vrh njenega starega zvonika je kugal čez višino med hišo in vrati v park.

Še vedno sem uživala mirni razgled in ugodni sveži zrak. Še vedno razdragana poslušala krokot vran, občudovala široko, očrnelo pročelje gradu in ugibala, kako ogromna je bila ta hiša za tisto neznančno damo, gospo Fairfax, a v tem se pojavi v vratih gospa sama.

»Kaj? Že zunaj?« me je ogovorila. »Vidim, da ravno vstajate.« Stopila sem k njej in pozdravila me je z ljubeznivim poljubom in mi stisnila roko.

»Kako Vam ugaja Thornfield?« je vprašala. Pohvalila sem se, da mi je zelo všeč.

»Da,« je menila, »to je prav lep kraj. Bojim se le, da bo kmalu ves v neredu, ako se ne vrne Mr. Rochester,**) in če se že neče stalno nastaniti, da nas vsaj česče obišče. Velike hiše in lepi parki zahtevajo gospodarsko stalno prisotnost.«

»Mr. Rochester!« sem vzkliknila. »Kdo je to?«

»Gospodar Thornfielda,« je mirno odvrnila. »Ali niste vedeli, da mu je Rochester ime?«

Seveda nisem — še nikoli nisem bila slišala o njem. Stara gospa je bržkone mislila, da je bil njegov obstoj svetovnoznano dejstvo, s katerim se je moral vsak instinktivno seznaniti.

»Mislila sem, da je grad Vaš.«

»Moj? Bog z Vami, dete moje! Kakšna misel! Moj! Jaz sem le gospodinja, upraviteljica. Že res, da smo si z Rochestri po preslici nekoliko v sorodu, in to po mojem rajnem možu, ki je bil duhovnik, prebendar Haya, tistega sela tam na griču; in tista cerkev blizu vnanjih vrat je bila njegova. Sedanjega Mr. Rochesterja mati je bila Fairfax in mojemu možu sestrčna v drugem kolenu. Pa se nič ne ponašam s tem sorodstvom, zares, meni ni do tega! Vem le to, da sem navadna gospodinja. Gospodar je vselej prijazen z mano, več pa ne zahtevam.«

»In deklica — moja gojenka?«

»Varovanka je Mr. Rochesterja. Poveril mi je nalogo, da ji poiščem vzgojiteljico. Mislim, da jo namerava poslati v — shire. Tu prihaja s svojo 'bonne', kakor pravi svoji pestunji.«

Zagonetka je bila torej rešena. Ta prijazna in ljubezniva vdovica torej ni bila velika dama, ampak le prva služabnica gradu. A ljubezen do nje mi zato ni oslabela; baš narobe — godilo mi je to, kot ne vem kaj. Enakost med nama je bilo dejstvo in ne le posledica ponižanja z njene strani. Toliko bolje, bila sem vsaj bolj prosta.

Ko tako razmišljam o tem odkritju, priteče po trati deklica, ki ji sledi varuhinja. Pogledam jo, a dete se dela, kakor bi me ne videlo. — Bila je res še pravi otrok sedmih ali osmih let, tankih udov, bledega, ozkega lica in prebujnih las, ki so ji padali v kodrih na pleča.

*) Thorn = trn, field = polje.

**) Ing.: Rochester.

»Dobro jutro, gospodična Adelka,« se ji je nasmejala gospa Fairfax. »Pridite in pozdravite gospodično, ki Vas bo poučevala in iz Vas napravila pametno ženo.«

Dete se je približalo.

»C'est là ma gouvernante? (To je moja guvernanta?)« je rekla, kažoč name in govoreč s pestunjo, ki ji je odgovorila:

»Mais oui, certainement. (Da, gotovo).«

»Ali so tuji?« sem se začudila, ko sem slišala francosko govorico.

»Pestunja je tujka in Adelka se je rodila na kontinentu, ki ga ni zapustila do zadnjega časa. Ko je prišla pred šestimi meseci k nam, ni znala angleške besede. Zdaj že malo brblja z nami. Jaz je ne razumem, ker primešava toliko francoskih besed. Vi pa jo boste prav dobro pojмили, pravim.«

Na srečo sem se bila naučila francoščine od prave Francozinje. Vselej sem rada govorila z gospo Pierrot, kadar sem le utegnila. Zadnjih sedem let sem se učila vsak dan kos francoščine na pamet a pri tem sem zelo pazila na naglas in posnemala izgovor svoje učiteljice tako natančno, kolikor mi je bilo moči; in tako sem ta jezik lahko in pravilno govorila. Bržkone mi tudi brbljanje male gojenke ne bo delalo preglavice. Ko je slišala, da sem njena vzgojiteljica, je pristopila in mi pomolila roko, in pri zajutru sem izpregovorila z njo nekaj francoskih fraz. Najprej je bila bolj redkobesedna, a ko me je kakih deset minut motrila s svojimi velikimi rjavimi očmi, se ji je jezik prav lepo razvezal.

»Ah!« je vzkliknila francoski. »Vi govorite moj jezik tako lepo kot Mr. Rochester. Z Vami se lahko pomenkujem kot z njim, in tako tudi Zofka. Kako bo vesela! Nihče je tu ne ume. Madama Fairfax je pristna Angležinja. Zofka je moja pestunja. Prišla je z mano čez morje v veliki ladji z dimnikom, iz katerega se je kadilo. In kako se je kadilo! In meni je bilo slabo in tako tudi Zofki in tako tudi Mr. Rochesteru. — Mr. Rochester je legel na zofu v lepem prostoru, ki mu pravijo salon, in Zofka in jaz sva imeli posteljo v drugi sobici. Skoro bi bila padla iz nje, bila je ozka kot kaka polica. In, mademoiselle, kako Vam je ime?«

»Eyre — Jana Eyre.«

»Aire? Oh, ne morem tega pravilno izgovoriti. No, dobro! Naša ladja se je še pred zoro ustavila v velikem mestu, v ogromnem mestu z zelo mračnimi hišami; vse so bile zakajene, nič podobne čistim hišam lepega mesta, iz katerega sem bila prišla. Mr. Rochester me je odnesel v naročju čez desko na suho. Zofka je prišla za nami, zlezli smo vsi v kočijo, ki nas je prepeljala do lepe velike hiše, večje in finejše od te, ki so ji pravili hotel. Tam smo skoro teden dni ostali in z Zofko sem se vsak dan sprehajala po velikem zelenem vrtu, polnem drevja, ki mu pravijo park. Tam je bilo že mnogo drugih otrok in ribnik s krasnimi ptiči, ki sem jih pitala s kruhom.«

»Ali jo pojmite, če tako žgoli?« se je našalila gospa Fairfax.

Razumela sem jo prav dobro, ker sem bila vajena gladkega jezika madame Pierrot.

»Želim,« je nadaljevala dobra dama, »da bi jo malo pobarali o njenih starših. Radovedna sem, če se jih spominja.«

»Adelka,« sem poizvedovala, »s kom si živela v tistem lepem mestu, o katerem si govorila?«

»Davno je že, kar sem živela z mamo, ki pa je odšla k sveti Devici. Mama me je učila plesati in peti in predavati verze. Zelo mnogo gospodov in dam je prihajalo k mami in potem sem plesala pred njimi ali pa jim sedela na krilu in pela. To mi je ugajalo. Ali naj Vam kaj zapojem?«

Bila je že zajutrkovala, zato sem ji dovolila, naj nam pokaže svoje znanje. Skočila je s stola, prišla k meni in mi sela na krilo; nato je sklenila prav otožno roko, stresla kodre in zapela napev iz neke opere.

Pozor!

Jutri v soboto se bo zopet prodajala prvovrstna **govedina** od **4- do 8- Din**

Prekajeno meso po najnižjih cenah. 141
K. Kirbiš, Gosposka 23

Sotra

zastopniki se sprejmejo

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam. Vojašniška ulica 18. 139

Radi pomanjkanja prostora

prodam po zelo nizki ceni — moderne spalnice iz jesenovega, črešnjevega lesa, javorja in ptičjega javorja. Mizarstvo A. Kolar, Vojašniška ulica 12. 123

Prodajam pekarno

in nekoliko zemljišča. Alojz Weingerl, Čeršak, p. St. Ili v Slov. gor. 53

Oddam kegljišče

klubu v četrtek zvečer v Narodnem domu. 140

Prodajam

zdravo suho seno, prešano v balah. L. Nouschak, Bos. Dubica. 146

Opremljeno sobo

z dvema posteljama ali prazno z uporabo kopalnice iščem s 1. februarjem. Naslov pustiti v upravi Večernika. 136

Lepo opremljeno sobo

v bližini parka, snažno in solnično, oddam s 15. januarjem. Vprašati Prešernova ulica 19/I. 117

Velike trgovske in skladiščne prostore,

50 korakov od Glavnega trga, oddam s 15. januarjem. Naslov v upravi Večernika. 116

Dvosobno in enosobno stanovanje

oddam. Studenti, Slomškova ulica 9. 132

Išče se v nakup

dnevnik »Mariborski Delavec«, letnik 1919—1920 in dnevnik »Tabor« od l. 1920. do konca izhajanja. Ponudbe sprejema uprava »Večernika«. 145

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: JOSIP FR. KNAFLIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.

Oglejte si veliko zalogo modnih listov

francoskih nemških
za zimo v knjigarni

TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13